

JUNIWAARNEMINGEN in de ALPEN

Als we met vakantie in de Alpen zijn gaan we er niet speciaal heen voor de vogels maar echt voor het facinerende landschap met zijn flora en fauna. Wel letten we natuurlijk op alle vogelgeluiden die we horen. Men zegt altijd wel "in de bergen zie je haast geen vogels" en dat is ten dele wel waar omdat ze niet afsteken tegen de berghellingen, maar daarom zijn ze er wel.

Als we eens bekijken welke soorten vogels we in juni in de Alpen boven de 1300 m. gezien hebben, twijfelgevallen uitgesloten, dan is dat toch nog een hele lijst, vooral als je bedenkt dat Futen, meeuwen, eenden, ganzen, plevieren en steltlopers er uiteraard buiten vallen.

Wij zijn nu 4x in de Alpen geweest en bezochten daar het Oetzal in Tirol, het Engadin in het dal bij Klosters en het Val d'Herens in Wallis in Zwitserland.

Als we onze tocht beginnen in het dal bij de rivieren of beken dan is daar zeker de Waterspreeuw te zien die o.a. onder de bruggen nestelt. In Klosters - midden in het dorp zelfs - kon men hem vanaf de brug, waar de hele dag verkeer over gaat, steevast in actie zien, evenals de Grote Gele Kwikstaart. Deze heeft hetzelfde biotoop maar wordt minder vaak gezien. Langs de beken vindt men loofbosjes met Elzen, Berken, Wilgen, Populieren en in sommige warme dalen Beuken en Esdoorns. Deze bosjes kunnen als struikgewas tot 1500 m. en hoger groeien. Hierin huizen Tuinfluiters, Zwartkopje, Roodborst, Winterkoning, Groenlingen en ook Bergfluiters, Zanglijster, Merel, Ekster, Vlaamse Gaai en Tjiftjaf als er hoger geboomte in de buurt staat. In de dorpen zijn de Zwarte Roodstaart (op elk dak) en de Witte Kwikstaart vaste bewoners met de Huismussen en in Val d'Herens ook Italiaanse Mussen. Gierzwaluwen gieren in groten getale boven de huizen. Ze vertonen daar eenzelfde gedrag als bij ons. Voorts zijn er de Boeren-, Huiszwaluwen en Koolmezen enz. De Huiszwaluwen hebben we in Val d'Herens in een grote kolonie zien nestelen tegen een loodrechte kale rotswand (kalk) samen met Rotszwaluwen. In een spleet in die wand nestelde ook een valk, een heel lichte vogel maar toch vermoedelijk een Torenvalk, die regelmatig de zwaluwen attakeerde. We hebben hem nooit zien bidden, wat in dit gebied misschien niet nodig was. Bij zulke steile wanden broeden ook steevast Raven. De Zwarte Kraaien vliegen de dalen over van de ene zijde

naar de andere. Op hoge stille wanden broeden nog Steenarenden. In Zwitserland hebben we ze in alle dalen en de omgeving ervan gezien, soms in meerdere paren.

In de coniferenbossen op de hellingen hoort men tijdens de wandelingen overal vogelgeluidjes. De bossen zijn licht; de bomen staan ruim uit elkaar en er is veel onderbegroeiing. Zij bestaan uit sparren en Grove Dennen, in Val d'Herens overwegend uit larixen en in het Engadin uit larix en Arvedennen. In het larix-arvebos hebben we veel Notenkrakers gezien met uitgevlogen jongen. We konden hun geestige doen en laten goed gadeslaan. Ook op andere plaatsen hebben wij ze gezien, maar altijd op de hoogste gedeelten. De Vlaanse Gaaien komen alleen lager voor. Hun gebieden overlappen elkaar niet.

In de bossen huizen alle soorten mezen. We hoorden vaak Koolmezen, Matkopmezen en Kuifnezen. De Pimpel- en Glanskopmezen waren minder algemeen. De Goudhaantjes vertonen voorkeur voor de sparren. Aan de randen van de bossen of bij open plekken hoorden we vaak Goudvinken, vooral in Val d'Herens waren ze algemeen.

De meest algemene vogel in deze bossen is wel de Vink. Het eigenaardige is dat we hier overwegend de z.g. "regenroep" hoorden, meer dan de zang, terwijl het in onze duinbossen juist het omgekeerde is. Dan zagen we hier en daar de Grote Bonte Specht waarvan de jongen al op een afstand in hun holen te horen waren. De Groene Specht hoorden we een enkele keer. Af en toe hebben we Kruisbekken gezien aan de boomgrens. De Tjiftjaf, de Winterkoning en de Bergfluit komen ook tot aan de boomgrens voor die varieert tot een hoogte van 1500 - 1800 m. en soms hoger.

Boven de boomgrens treft men een bosbesvegetatie aan, soms met Alpenrozen of de alpine-aluvegetatie, die zeer rijk is aan bloemen en insecten. Hier komen tal van vogels voor. Specifiek zijn Duinpiepers, in lager biotoop vervangen door Boompiepers, Tapuiten, Kneutjes, Kleine Barnsijsen. De Alpenheggemus die ook lager voorkomt evenals de Zwarte Roodstaart en het Paapje. Vooral Paapjes zijn zeer algemeen. Op stenen of draden zitten ze overal te zingen. Dan niet te vergeten de Koekoek die boven zijn biotoop heeft en waarvan de roep tot beneden in het dal te horen is. In de alpine-vaccinumvegetatie verrasten we eenmaal een Sneeuwhoen met één jong. Het jong had geheel bevederde poten en tenen. Het had een witte plek in de nek als een Kievitspul.

Komen we hoog in het Geröll en losse stenen-hellingen dan is er kans

om de Rotslijster te zien. Zijn biotoop bestaat uit grote kale losliggende stenen hellingen, een mistroostig gebied. Dan huizen in de buurt van de bergtoppen de Alpenkauwen met hun gele snavel en rode poten. Hun fluitende roep doet denken aan die van een kleine zangvogel. Ook in de buurt van de alpenhutten en eindstations van kabelbanen enz. kan men ze aantreffen, evenals de Sneeuwvinken. Ze schooieren de terrassen af als het publiek vertrokken is.

Alpengierzwaluwen hebben we alleen op doortrek gezien in het Engadin evenals Citroensijzen. Deze deden zich tegoed aan de Paardebloemzaden waar je de Goudvinken en Putters ook op ziet foerageren.

Op de almhellingen om en boven de dorpen hoort men overal de Boompieper, het Paapje en in Val d'Herens veel Geelgorzen, verder Putters en Barmsijzen, Kneutjes en soms Veldleeuweriken. Een enkele maal zie je een troepje Spreeuwen maar die zijn er vrij zeldzaam. Aan de bosranden zien we regelmatig Beflijsters tot op grote hoogte, Grote Lijsters en zelfs Kramsvogels, die er geen zeldzaamheid zijn.

In september schijnt het Engadin zeer de moeite waard te zijn voor vogels omdat daar een zeer sterke trek doorheen gaat. Op de meren ziet men dan ook eenden en meeuwen. Iets om in gedachten te houden.....

T.Bloem-Margadant

Veldlaan 8, Aerdenhout.